

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

FELHÍVÁS vetélkedőre

Mogorósa Jenővel 1962. június 7.

Osztályozás

Tárgy

725.091

"1962"

Személy

Tegyük hát próbát!

gokok. Buda — a »Feneketlen-tő« környéke. Ahol ma aszfalttal burkolt sugárúton robbog a 12-es autóbusz, nádas volt akkor és gazzal sűrűn benőtt rét. Valóságos ósvadon volt ez a szittyós rét nekünk, gyerekeknek. Annak is használtuk. Itt éltük újra az este hallott, vagy olvasott meséket, itt éltük át az első borzongó izgalmakat, mély csapást vagy az útilapu, meg gyermek-láncfű erdejében. A mai improvizációs tanácskóza helyén valóságos kis labirintus húzódott meg, a felnőt szemnek láthatatlanul. S ahol ma, két emelettel feljebb egy vadonat-új városrész felelős vezetői adják utasításait, mi elemisták a második polgárista Koródi Jenő parancsait teljesítettük feltétel nélkül.

Koncert kétszer volt naponta nyaranként, nem úgy, mint most a Bartók szabadtéri színpadon. *Hajnalban a tücskök cirpélése, alkonyattól a békák kuruttyolása verte fel a környék csendjét.* Ez aztán valódi hangverseny volt!

Am igaz, mindez régen, nagyon régen történt. Hanem az Erzsébet királyné út bolgárkertjei, ott mindjárt szemben az Uzsoki utcával, már lényegesen közelebről térnek vissza az emlékezés halvány fénykörébe. Itt inkább szagok, mint hangok a ki-kihagyó memória segítői. A káposzta átható, nehéz illata lengi körül a kamaszkor éveit. Erezük nap mint nap kétszer is: iskolába menet, s jövet. A mi gyerekeink már legfeljebb a két éve nyílt Közért kirakatában találkoznak vele. De kert azért maradt. Udezőld pázsit, tarka virágok szegélyezik az új házak betonalapjait.

S a nagy csaták színhelye,

az ifjú vérlobogásának tanúja: a

homokbánya vajon hova lett?... Már az elején belezavarodom. Várjunk csak; itt volt a gyülekező mindig, ahol most a vasutas uszoda bejárata van. Vagy mégsem?... Lehet. Tán néhány méterrel

odébb. Ott tíz méternél is mélyebb homokbarlang volt. Akkor. Most a Szónyi úti stadion tribünje.

S az »ellenség« táborá?... Itt se járok jobban. Hová tűnt a »Tripolisz« homokja?... Minden mezőgazdasági csodaszernél jobban megkötötte azt a Thälmann utcai új lakótelep.

»Lakótelep.« Erről is beszélni kell már egyszer. Nem jó már a szó. Tegnap még jó volt, ma már nem az. Valami lekicsinylőt, ideiglenest érzek benne. Pedig ezek a házak az állandóság szimbólumai. Új »belvárosok« születnek általuk a perifériák, a külváros helyén. Ezek a házak köteleznek és kényszerítenek. Tapasztaltam. *Textilbolt, étterem, bölcsőde, iskola, villamos, autóbusz nő a nyomukban, mint egykor a káposzta a bolgárföldeken.*

Az én emlékeimben az 5-ös villamos például úgy élt, mint amelyik a Flórián téren fejezi be útját. A napokban láttam, hogy most ott kezd; s nem befelé, de kifelé. Mert értelme van. Várják őt a Hévízi úti, Bogdáni úti új házak új lakói.

Új lakók valóban?...

Erről Horváth Jenő ezüstkoszorús szabómester

tudna egyet s mást mondani. 1917 óta ismeri a környéket. Akkor jött fel — tízéves gyerekként — Zalából. Aztán attól kezdve, hogy önálló lett, tizenöt évig lakott »odaát«. Ahol most az új házak állnak. Aprócska, földszintes viskók körül gyümölcsösök, kertek — ennyi volt. 1940 óta ő újra így lakik. Igaz, ez a ház egyemeletes. A Bogdáni út innenső fele csak ezután került majd sorra. De azok »odaát« — rátartiak. Nem nála csináltatják a ruháikat. Pedig nem gróf az egy sem. Még szabólegény is van közöttük. Úgy gondolja, vissza is adja az ipart; gyárba megy. A fia cukrász; jó szakmája van. Az majd boldogul ezekkel az »új lakókkal«.

Biztosan boldogul. Most tizenhét éves. Egyszer ő is »új lakó« lesz.

Visszafelé jövet, a Flórián téren meg kell állnunk. *Mi volt az autóbusz pályaudvar helyén azelőtti?...* Hát a két épülő nagy ház minnek a helyére kerül?... És ki emlékszik már az ócskavas telepre, a Császár-fürdő mellett, az Árpád fejedelem útja négy lakóház monstruma helyén?...

S igazán tegnap volt csak, hogy az építkezést elkezdték, de én már nem tudnám megmondani, milyen volt a Csánády utca folytatása a Sallai Imre, meg a Fürst Sándor utca között. Vagy milyen volt a Nagykörút és az Üllői út kereszteződése, mielőtt a világvárosi méretű és kivitelű két sarokház felépült?

És ki tudná megmondani, hogyan festett a régi Fémlemezipar, mielőtt alumíniumgyárrá nőtt? És mi volt azelőtt a Fémipari Kutatóintézet helyén? És hová jártak orvoshoz azelőtt a Fehérvári úti, meg Kőbányai úti modern, csupaüveg rendelőintézet betegei?... És milyen volt Csepel, Újpest, a Gubacsi út, vagy a Mártírok útja még egy-két éve?...

De a »Valériát« tudom. Arra még nagyon is emlékezem. És látom az újat, ami a helyén épült.

Javasolom, kezdjük el ezt az újfajta »vetélkedőt«. Nemes vetélkedés lesz! Nemcsak a meghosszabbodott villamos-sínek, a kilométerekkel megnőtt autóbuszjáratokat, az új gyárakat, iskolákat, külvárosokból lett belvárosokat fedezzük fel általa, de — biztos vagyok benne — a mi látásunk is jobb, tisztább, élésebb lesz tőle.

Csillag István